

Dierbare aandacht

ggz
CENTraal
vrienden van

Hoe, in twee jaar, ruim 1.200 bezoeken van vrijwilligers met hun huisdier het leven van ouderen met een ernstige psychiatrische aandoening in Eikenstaete, aangenamer kunnen maken

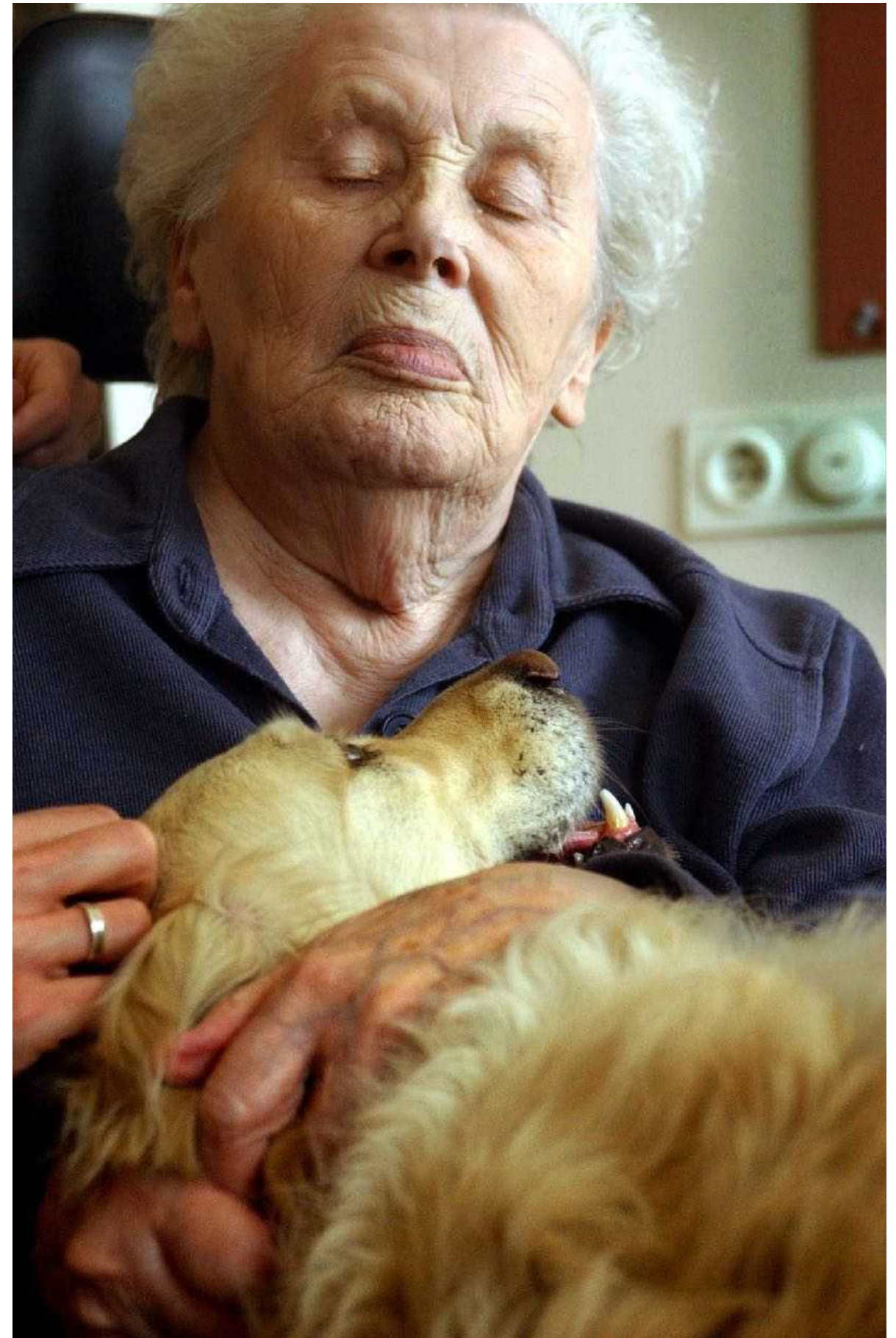
Over de cliënten van Eikenstaete

Zon & Schild, Amersfoort

Vrienden van GGz Centraal zet zich in voor mooie extra's die helpen het best mogelijke herstel van cliënten van GGz Centraal te realiseren en steunt vanuit de overtuiging dat voor dit herstel optimaal functioneren op meerdere levensgebieden van belang is voor cliënten. Daarom focust de steun van Vrienden van GGz Centraal op projecten die zorgen voor: preventie, positieve gezondheid, welbevinden, een goede woon- en leefsituatie, het hebben van werk en (sociale) relaties.

Met het project een unieke *Dierbare vorm van Aandacht* voor kwetsbare en eenzame ouderen in Eikenstaete wil Vrienden van GGz Centraal het dagelijkse leven van deze mensen leuker en socialer maken.

Eikenstaete bevindt zich op het Zon & Schild terrein van GGz Centraal. Dit is een langdurige verblijfsafdeling waar door GGz Centraal intramurale zorg wordt geleverd. Het gaat om een groep oudere cliënten aan wie het leven harde klappen heeft uitgedeeld, ze hebben een ernstige psychiatrische aandoening (een zogenoemde EPA status). Hun behandeling richt zich erop de symptomen van het ziektebeeld te verminderen, hun functioneren te verbeteren, terugval te voorkomen en leren omgaan met hun beperking en acceptatie van het ziektebeeld. De zorgzwaarte van de 61 cliënten die verblijven in Eikenstaete is hoog. Zij bevinden zich in hun laatste levensfase.

Eenzaam en geen sociaal netwerk

Veel cliënten die woonachtig zijn op afdeling Eikenstaete kampen met gevoelens van eenzaamheid door hun, in de meeste gevallen, zeer uitgedunde sociaal netwerk. Initiatieven om cliënten activiteiten aan te bieden worden vaak geïnitieerd vanuit de zorgmedewerkers. De cliënten zijn (als gevolg van hun ziekte of door hospitalisatie) verbaal vaak niet in staat om aan te geven/uit te spreken wat zij nodig hebben. Een deel van de cliënten kan daarom niet goed contact met mensen maken, met eenzaamheidsproblematiek als gevolg. Zij zijn vaak zeer passief.

Vanuit de zorgmedewerkers van GGz Centraal in Eikenstaete is de wens ontstaan om de eenzaamheid en eentonigheid van bestaan van deze groep oudere cliënten te doorbreken. Dit door een het activiteiten aanbod voor deze groep cliënten te vernieuwen en versterken met iets unieks en dierbaars: de inzet van wekelijks huisdierencontact (honden en katten) met behulp van vrijwilligers en hun eigen huisdier voor een periode van ruim 2 jaar. Vrienden van GGz Centraal omarmt dit plan en project vanuit de visie dat de inzet van dieren in de psychiatrische zorg voor zieke ouderen meerwaarde heeft. Om dit te bereiken gaat Vrienden van GGz Centraal een samenwerking aan met Stichting ZorgDier Nederland en zal de fondsenwerving voor dit project uitvoeren.

Contact met huisdieren doet goed

Voor zieke ouderen kan contact met dieren activerend of therapeutisch werken. Dieren maken sociaal contact en kunnen het gebrek aan contact met andere mensen compenseren. Daarnaast kunnen ze onrust bij mensen wegnemen, beweging stimuleren (aaien, wandelen met de hond) en een dankbaar gespreksonderwerp zijn. Een hond of kat prikkelt het lange termijngeheugen waardoor gesloten mensen gaan vertellen over hun huisdier van vroeger. Een dier heeft vaak een ander effect op mensen en je ziet de mensen opleven als er een dier op de afdeling komt. Lichamelijke aanraking, aandacht en liefde geven aan een dier, doet een mens goed. Een dier is onvoorwaardelijk in zijn acceptatie. Het maakt niet uit wie je bent, wat je achtergronden zijn, of hoe je eruit ziet. Dit is een heel veilige context voor deze kwetsbare oudere cliënten die in hun leven veel teleurstellingen en afwijzingen te verstouwen hebben gehad.

Inzet van huisdierencontact met vrijwilligers verhoogt de mate van beweging en uithoudingsvermogen, met alle positieve gezondheidseffecten van dien. Verder komt de inzet van huisdierencontact de veilige en vertrouwde leefomgeving – die GGz Centraal nastreeft – ten goede door aspecten als veiligheid, herkenbaarheid en regelmaat (elke week een dier met vrijwilliger zien gedurende lange tijd). Men kan zich op de komende activiteit verheugen. Frequent huisdierencontact met hulp van vrijwilligers stimuleert het onderlinge contact tussen cliënten. Als laatste verhogen de huisdieren de kwaliteit van leven van de cliënten door ontspanning, plezier en zelfvertrouwen te doen ontstaan. Het bezoek draagt bij aan de verbetering van hun stemming op dat moment: dit wordt ook wel normalisatie genoemd: de psychiatrische cliënten zijn weer gewoon even mens.

Samenwerking met stichting ZorgDier Nederland

Stichting ZorgDier Nederland is een onafhankelijke kennis- en projectorganisatie, die vrijwilligers met hun eigen huisdier werft, opleidt en inzet voor mensen die zorg nodig hebben. 'ZorgDier-teams' (vrijwilliger & huisdier) worden professioneel opgeleid voor frequente bezoeken, aan de zorginstelling. Dit bezoek vormt een essentieel onderdeel van het zorgaanbod, als activiteit en/of therapie. Continuïteit is hierin het sleutelwoord, een project wordt voor meerdere jaren aangegaan waarbij gerekend kan worden op een pool aan vrijwilligers met hun huisdier, zodat er altijd iemand beschikbaar is om deze groep ouderen te bezoeken.

Buitenwereld binnen halen

De gezelschapsdieren, maar juist ook de vrijwilligers zijn belangrijk voor de waarde van dit project. Zij vormen voor de mensen die verblijven in deze intramurale afdeling juist een verbinding met de buitenwereld. Op deze manier wordt omgekeerde integratie bereikt: 'de cliënten worden niet naar de maatschappij gebracht, maar de maatschappij komt naar hén.' Daarbij komt ook dat het werk voor de vrijwilligers heel waardevol is. Zij kunnen zich immers inzetten voor een kwetsbare doelgroep. De vrijwilligers worden getraind en opgeleid door stichting ZorgDier waarbij ook hun competenties in beeld worden gebracht. Dit heeft positief effect op hun zelfbeeld en eigenwaarde. Ook de zorgmedewerkers van de intramurale afdeling spelen een belangrijke rol in het organiseren van de ontmoetingen tussen cliënten, vrijwilligers en hun huisdier. Een win-win situatie dus.

Pilot en schaalbaar

De inzet van honden en katten met vrijwilligers in Eikenstaete is een pilotproject. De ambitie van GGz Centraal is om op de langere termijn op diverse locaties frequent contact met huisdieren te organiseren als mogelijk onderdeel van activiteitenprogramma's. Na een positieve evaluatie valt dit pilotproject goed op te schalen. Wij streven naar structurele inzet van huisdierencontact voor kwetsbare en eenzame cliënten. Het inbedden van frequent huisdierencontact in de psychische zorgverlening op een grotere schaal –dus intramuraal én extramuraal, binnen één zorginstelling voor geestelijke gezondheidszorg met vrijwilligers én eigen getrainde medewerkers– is uniek in Nederland.

Werkwijze, opleidingsproject en planning

Het voordeel van het concept van stichting ZorgDier is, dat de intramurale afdeling wel 'de lusten' heeft, maar niet de 'lasten'. Cliënten hebben wel contact met een dier, maar de GGz Centraal organisatie draagt niet de verantwoordelijkheid voor de verzorging van deze dieren. Een ander voordeel is, dat de screening van zowel de vrijwilliger als het dier geschiedt door medewerkers van stichting ZorgDier. Hier is ook een gedragsdeskundige inzake dieren op betrokken. Met ZorgDier wordt promotie verzorgd voor dit project en worden vrijwilligers geworven in een straal van 20 km rond Amersfoort, Zeist, Leusden en Soest. ZorgDier leidt een groep van 3-6 teams (mens-diercombinaties) op om wekelijkse bezoeken af te leggen. Vrijwilligers krijgen cursus waarbij veel aandacht is voor de cliënten van GGz Centraal in Eikenstaete. Doel is dat dierbegeleiders deze cliënten straks op veilige en verantwoorde wijze kunnen bezoeken.

Beoogde effecten en output

Wij streven ernaar en verwachten dat het inzetten van ZorgDier-teams er toe zal bijdragen dat eerdergenoemde psychosociale problematiek en eenzaamheids-problematiek afneemt. Uit onderzoek en ervaringen van Stichting ZorgDier Nederland blijkt dat contact met huisdieren laagdrempelig is. De output van het project dierbare vorm van zorg in Eikenstaete schatten wij als volgt in: uitgaande van een gemiddelde van 2 vrijwilligers en hun huisdier in één op één situaties met een cliënt (die wekelijks op bezoek komen gedurende een uur) en tevens 2 vrijwilligers met hun huisdier die cliënten in groepjes bezoeken bedraagt de gemiddelde output: 520 - 600 bezoek/contactmomenten per jaar en gemiddeld 1.200 bezoek/contactmomenten over twee jaar.

Dierbare aandacht

Het project heeft een doorlooptijd van 2 jaar. De start van inzet vrijwilligers en hun dieren is gepland voor november 2021 t/m november 2023. De praktijk leert dat vrijwilligers die worden ingezet via Stichting ZorgDier gemiddeld 2, soms tot 3 jaar wekelijks een of twee bezoeken brengen. Het project zal, met ondersteuning van Stichting ZorgDier, in ieder geval doorlopen tot november 2023.

Kort overzicht projectplanning

- December 2020 - april 2021: Start up, creëren draagvlak, naamsbekendheid, fondsenwerving
- April – aug 2021: Werving en selectie vrijwilligers en fondsenwerving
- Sep. 2021 tot nov. 2021: Intakes, opleiding, evaluaties, matching, start project, fondsenwerving
- Dec. 2021 – nov. 2023: Lopend project, kwaliteitsborging, evaluatie en impactmeting, rapportage

ggz CENTraal vrienden van

@VriendenvanGGzCentraal, december 2020

Stichting Vrienden van GGz Centraal, Utrechtseweg 266, 3818 EW Amersfoort

www.vriendenvanggzcentraal.nl
vrienden@ggzcentraal.nl

IBAN: NL53RABO 0334995779
RISIN: 858809266
KVK: 71683348

Bestuur:	
Voorzitter:	R.V. Bijl
Penningmeester:	H.W. Mulder
Secretaris:	B.C.M. Roelands

